

Miért nincs vaj?!

Csempészeti Bécsbe — A Czuczor-utcai
csempésztanyán

A fővárosban körülbelül egy esztendő óta csak a legnagyobb nehézségek árán lehet vajat szerezni, ez idő szerint pedig egyáltalában nem juthat vajhoz a fogyasztó közönség. A tarthatatlan állapoton — mint azt már a Magyarország megírta — rövidesen segítenek. Jövő héten eladásra kerül az a negyven vagon daj vaj, amelyet az Országos Közélelmezési Hivatal a Haditermény r.-t. útján beraktározott a hűtőházakba.

A fogyasztóközönség csak annyit tud, hogy nincs vaj, de hogy miért nincs, azt talán maga a Közélelmezési Hivatal sem tudja bizonyosan, mert különben nem virágozhatna oly szabadon a vajuzsora és a vajcsempészet.

Hogy milyen nyíltan folyik nálunk a vajcsempészet, hogy egyes pesti kofák állandó üzleti összeköttetésben állnak Bécs fogyasztóközönségével, amíg mi kis gyermekeinknek sem tejet, sem egy szeletke vajaskenyéret nem tudunk adni hónapokon át, erre nézve érdekes példákat találunk.

A központi vásáracsarnokban járok, vajat szeretnék szerezni. Érdeklődésemre még a zöldséges kofák is meg tudják adni a választ:

— Bikánénál, Czuczor-utca 8.

— Bizonyosan kapok?! — kérdezem mind-egyiktől, mire kételkedően felelnek:

— Nem igen hisszük, de tessék megpróbálni. Neki sok vaja van, annyi, hogy Bécsnek is jut állandóan.

Elmegyek a Czuczor-utcai házba. Megkeresem Bikáné ajtaját, amelyen egy óriási lakat fityeg. A házmesterleányhoz megyek érdeklődni.

— Hja kérem, — mondja a házmesterleány — Bikánét nem igen lehet ám itthon találni. Vagy Bécsben van, vagy ha onnan hazajön, kiraccan a falvakba vajat szerezni.

— De hát nézze lelkem — mondom a házmesterleánynak — én is vajügyben szaladgálok. Penzióm van, nagyon sok vajra van szükségem, én hetenkint óriási mennyiséget vennék.

— Hát legjobb lesz, ha Bikánét bevárja a naccsága, talán ő ad.

— Nekem azt mondták, egészen bizonyosan kapok tőle?! — faggatom tovább.

— No, nem olyan egészen bizonyosan, mert ő Pesten csak nagyon előkelő uricsaládok részére juttat vajat, a többit, mind Bécsbe viszi. Hetenként kétszer felmegy a bécsi hajóval s rengeteg vajat visz magával. Most legutóbb is harmincöt kiló vajat vitt el. Annakelőtte szintén, csak hogy az a készlet már a bécsi hajón elfogyott úgy, hogy Bikáné vonaton sietett haza, hogy hamarosan visszamehessen vajjal, mert a bécsi „kundschaft“-jainak nem jutott semmi, azok pedig ugyancsak várták őt. Tetszik tudni, sokszor úgy jár a Bikáné, hogy már a hajón széjjelszedik a vajat a bécsiek.

— De hát honnan szerez ő annyi vajat?! —

— Hát az úgy van, tetszik tudni, ha ő megérkezik Bécsből, rögtön kiszalad Pöcsme gyerre, ott az ő rokonai addig összegyűjtik a falu, meg a környék vaját, azonkívül az itthoni kofák is tudják már, mikor érkezik meg Bikáné s még helyébe is hordják. Mert ezek is szövetségben vannak vele. Az így összehordott vajat aztán nyomban elviszi Bécsbe...

És kételkedve teszi még hozzá:

— Hát azért nem igen hiszem, hogy nagy-

sád vajhoz tud jutni, mert őt nagyon hajos itthon találni. Azt hiszem, ma este hazajön, lehet, hogy még este kimegy Pócsmegyerre, de az is lehet, hogy csak reggel. Egy napig ott marad, holnapután pedig már megy Bécsbe... Így van ez mindig.

Vajkeresés közben még egy asszonyra hívták fel a figyelmemet. Ez az asszony, Hörcherné, a Damjanich-utca 25/c alatti zöldséges üzlet tulajdonosa. Azt mondták, *egy itt, minden időben, bármennyi vajat kaphatok zsircédula nélkül, csak persze jó áron.* Meglátogaltam hát Hörchernét is, akinél bizony nem kell az utcán ácsorogni egy kis darabka vajért; kap az ember tőle annyit, amennyit akar.

— Van-e vaja, Hörcherné, — kérdem s ugyanazt a mesét adom elő, mint a Bikáné házában — tudja, a penzióm részére.

— Ó hogyné, hogyné, örömmel, akár tíz kiló is, nem is kell ahhoz penzió, naccságám, most tetszik elvinni?!

— Nem, nem, — szabadkozom — most nincs annyi pénzem nálam. Különben mennyi is az ára?

— Huszonkét korona kilója, ugye nem is drága, szép vaj, friss vaj, szombaton még nagyobb mennyiséget kapok.

Persze, hogy nem is olyan drága — hadimilliomosoknak a 11 korona 40 fillér maximális ár helyett. Ha pénz van, akkor van minden Budapesten, még cédula sem kell hozzá. Ez a két példa elég érthető bizonyítéka annak, hogy miért kell szegény asszonyainknak órák hosszat ácsorogni a boltok előtt és miért kell a szegény, kicsi, gyöngygyomrocská u gyermekeknek leje va y vajás ozsonácska helyett tönörtövel, vagy egyéb gyomorrontó étellemmel táplálkozni. Azért, mert nagyon sok hadimilliomos konyháját kell ellátni a Hörchernéknek, sok bécsi polgárt pedig a magyar Bikánénak. És amíg a Hörchernék és a Bikánék nyillan, szabadon és vigan üzérkednek, míg a friss magyar vaj az élelmiszer-kivitel tilalom és szigorú vámvizsgálat ellenére is így vándorolgat kifelé, addig napról-napra halomra nőnek itthon az apró emberkéek tragédiái, amelyek a rossz táplálkozásból erednek. A három-, a négy-, ötesztendőös kis palánták sorra pusztulnak el s közülük bizony rengeteg akad olyan is, akinél gyomormérgezést állapít meg az orvos. Különben, aki nem olvassa a gyermekpusztulás statisztikáját, érdeklődjék csak az orvosoknál, hány heveny-bélhurutos gyermek halálesete van egy hónapban?!

Mindezeket szives figyelmébe ajánljuk a Közélelmezési Hivatalnak és a rendőrségnek s azután kérjük szeretettel: fogadják pártfogásukba a Hörchernéket és a Bikánékat.

Kovács Lydia.